HÂCE MUHAMMED BİN EBÛ AHMED EL-ÇEŞTÎ

Evliyânın büyüklerinden. Lakabı Ahmed Nasihuddîn'dir. Tasavvufta icâzeti (diplomayı) babasından almıştır. Babası vefât ettikten sonra onun yerine geçti. Babasının yerine geçtiği zaman, henüz yirmidört yaşında idi. Hâce Muhammed, zühd ve vera' sahibi idi. 411 (m. 1020) yılında vefât etmiştir.

Annesi, Hâce Muhammed'e hâmile iken, karnından "La ilahe illallah" zikrini işitirdi. Babası bunu öğrenince, ona: "Sana müjdeler olsun; sâlih bir çocuk dünyâya getireceksin" demiştir. Birgün otururken babası, ana rahminde olan bu oğluna, "Esselâmü aleyke yâ velîyullah" diye hitâb ettiği zaman, Allahü teâlânın kudreti ile "Ve aleykesselâm ey babam!" sesini duymuştu. Dünyâya geldiği gece, babası rü'yâsında Peygamber efendimizi (aleyhisselâm) gördü ve kendisine: "Ey Ebû Ahmed, oğluna benim ismimi koy" buyurdu. Bunun üzerine babası adını Muhammed koydu.

Hâce Muhammed doğar doğmaz, daha ebenin elinde iken, yedi defa "La ilahe illallah Muhammedün Resûlullah" demiştir. Muharrem ayının ilk on gününde hiç süt içmemiş, oruç tutmuştur, iki buçuk yaşına geldiği zaman, az yiyip az uyumağa, dört buçuk yaşına geldiği zaman, mektebe gitmeye başlamıştı. Kısa zamanda Kur'ân-ı kerîmi öğrendi ve tamâmını okudu. Yedi yaşına gelince, babasının meclisine gitmeye başlamıştır. Çoğu zaman namaz kılınan yerden dışarı çıkmaz, ibâdetle meşgûl olurdu. Uyumak için sırtını yere koymaz, bir yere dayanmazdı. Yedi günde sâdece bir hurma yerdi. Zâhirî ve bâtınî ilimleri Hızır aleyhisselâmdan öğrendi.

Şöyle anlatılır: Birgün Mahmûd Sebûk Tekin gazâya gitmişti. Hâce Muhammed'e, ona Med'de ulaşması için işâret edildi. O zaman yetmiş yaşında idi. Talebelerinden birkaçı ile yola, çıktı. Mahmûd Sebûk Tekin'in ordusuna yetişince, müşrik ve putperestler ile savaş etti. Savaş sırasında bir an müşrikler gâlîb gelmiş idi. Hâce Muhammed'in Çeşt'de değirmenci bir talebesi vardı. Adı Muhammed Kâkû idi. Müşriklerin gâlib geldikleri anda; Hâce Muhammed, "Muhammed Kâkû yetiş!" diye seslendi. Oradakiler derhal Kâkû'nün muharebe ettiğini gördüler, İslâm askerleri gâlib gelinceye kadar Kâkû savaştı. Kâfirler hezimete uğradı. Aynı anda Muhammed Kâkû'yü, Çeşt'de değirmenin kapı ve duvarını döğerken gördüklerini söylediler."

Hâce Muhammed hazretlerinin, Merdân isminde çok sâdık bir talebesi vardı. Senelerce hocasının hizmetinde ve sohbet meclisinde bulunup, diploma almaya hak kazanınca, hocası tarafından ders verip insanlara doğru yolu gösterme vazîfesi ile memleketine gitmesi istendi. Merdân, bu ayrılık haberine çok üzülerek, ağlar bir hâlde hocasına, "Bu takatsiz vücûdumda can kaldıkça, size Hizmet şerefinden ayrılmam" dedi. Hocası, "Ben Allahü teâlâya münâcaatta bulundum. O da kabûl buyurdu. Ne zaman beni görmek istersen, bütün perdeler aradan kalkıp, vasıtasız olarak benimle görüşebilirsin" buyurdu. Merdân, bu sözü duyduktan sonra oradan ayrıldı. Aynen hocasının buyurduğu gibi, ne zaman hocasını görmek istese, aradaki bütün perdeler kalkar, hocasıyla görüşürdü.

Hâce Muhammed hazretlerinin üç kâmil talebesi vardı. Bunlar, Hâce Yûsuf, Hâce Muhammed Kâkû ve Hâce Merdân idi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Nefehât-ül-üns sh. 363

2) Hadîkat-ül-evliyâ. İkinci kısım sh. 132